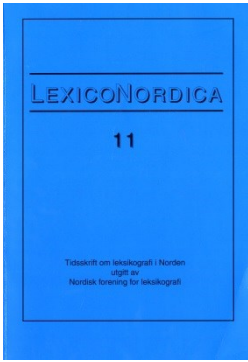

LexicoNordica

Forfatter:	Sölve Ohlander [”Well worth the wait”: Oxford Collocations Dictionary]	
Anmeldt værk:	<i>Oxford Collocations Dictionary for Students of English</i> . 2002. Oxford: Oxford University Press	
Kilde:	LexicoNordica 11, 2004, s. 309-327	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive	

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Sölve Ohlander

”Well worth the wait”: *Oxford Collocations Dictionary*

Oxford Collocations Dictionary for Students of English. 2002. Editor-in-Chief: Moira Runcie. Oxford: Oxford University Press.

Inledning

Språkinläring och kollokationer hör ihop. Språklärare har säkerligen i alla tider – långt innan termen *kollokation* blivit ett ”household word” inom lingvistik och språkpedagogik – haft klart för sig betydelsen av att språkstudierande tillägnar sig de typiska, återkommande ordkombinationer bortom grammatikens egentliga räckvidd som kännetecknar autentisk språkproduktion. I en del fall har upplysningar om kollokationer ändå givits inom ramen för grammatiska framställningar, t.ex. under rubriker som ”fraser” eller ”prepositionsuttryck”, ofta med en kontrastiv vinkling: *in the morning* ’på morgonen’. I andra fall har det rört sig om mer uppenbart lexikala ordförbindelser, som *good/bad luck*. Alltsedan televisionens genombrott har engelsklärare i Sverige varit noga med att påpeka, också här i ett kontrastivt perspektiv, att svenskans *titta på TV* motsvaras av *watch TV*, inte av det mer ordagrant frestande *look at TV*. De just givna exemplen återfinns för övrigt bland de kollokationer som tas upp i *Oxford Collocations Dictionary for Students of English (OCD)*.¹

Men även om språklärare sedan länge haft en intuitiv känsla för kollokationernas roll i språket, så är det först under senare år som språkpedagogiken på ett mer systematiskt och teoretiskt plan fått upp ögonen för denna del av den språkliga kompetensen, ett slags fördröjd effekt av lingvisters allt större intresse för kollokationer sedan mitten av 1900-talet.² I sin diskussion kring vad det innebär att kunna ett ord

¹ Pluralformen *Collocations* i titeln strider intressant nog mot den kollokation som står att finna under uppslagsordet *dictionary* i *OCD*, nämligen *collocation dictionary*.

² Termen *collocation* brukar tillskrivas J.R. Firth (jfr *OED:collocation*, McArthur 1992:232, Kjellmer 1994:xii, Malmgren 2004a:124), medan Cowie (2004) pekar på A.S. Hornby och Harold Palmer som kollokationspionjärer redan på 1930-talet. För

(”knowing a word”) nämner Carter (1987:187) bl.a. kunskap om ”the range of its collocational patterns”. På liknande sätt noterar Nation (1990:32) att ”[k]nowing a word involves having some expectation of the words that it will collocate with” samt betonar kollokationernas roll i ”productive knowledge”, en viktig poäng särskilt i ett språkpedagogiskt sammanhang, där en kollokationsordbok som *OCD* hör hemma. I McArthur (1992:232) påpekas att ”failure to get the collocations of English right is a major indicator of foreignness: for example, talking about *rotten* rather than *rancid butter*.”

I en diskussion om kollokationer i ett lexikografiskt perspektiv sammanfattar Benson (1985:67) den dåvarande situationen: ”... even the best contemporary dictionaries of English can improve their treatment of collocations and idioms. Such an improvement would be of special benefit for those dictionary users who are studying English as a second or foreign language.” De senaste decenniernas ökade intresse för kollokationer inom språkpedagogik och lexikografi återspeglas i den kontinuerliga och expanderande utgivningen av engelska ”learners’ dictionaries” (jfr Ohlander 1995:256, 1996:275). Här kan bara några indikationer ges. Redan i den första upplagan av *Longman Dictionary of Contemporary English (LDOCE)*, från 1978, ägnas tydlig uppmärksamhet åt kollokationer (jfr s. xxvii). Så sker också, i än högre grad, i lexikonets andra upplaga (1987): ”Emphasis on collocations and appropriate word choice” (s. F9); en särskild sida, ”Language Note: Collocations” (s. 193), betonar vikten av kollokationskunskap för produktiva ändamål. Trenden mot ökad emfas på kollokationer fortsätter i de två följande upplagorna. I den tredje (1995) sägs således: ”An important aim of this dictionary is to show very clearly the collocation of a word” (s. xvi); i den fjärde (2003) introduceras vid vissa uppslagsord särskilda ”collocation boxes” för att klargöra ordets kollokationsmönster.

Exemplet *LDOCE* utgör en god illustration av hur medvetenheten om kollokationernas roll i språket gradvis stegrats sedan 1970-talet. Men det är ingalunda unikt för just detta engelska lexikon. Samma generella utveckling kan spåras även i andra engelska inlärningsordböcker. I det senaste tillskottet till denna ordbokskategori, *Macmillan English Dictionary* (2002) intar således kollokationer en framträdande plats, med en hög grad av systematik och användarvänlighet (jfr Ohlander 2003:174).³

svenskan del kan noteras att del 3 av *Nusvensk frekvensordbok* (Allén et al. 1975) använder termen *ordförbindelser* som motsvarighet till engelskans *collocations*.

³ Även i andra typer av engelska ordböcker ägnas kollokationer numera explicit uppmärksamhet, t.ex. *The New Oxford Dictionary of English* (1998).

Utgivningen av "learner's dictionaries" de senaste decennierna visar således hur ett från början relativt esoteriskt lingvistiskt begrepp successivt upphöjts till ett närmast obligatoriskt försäljningsargument. Här kan också nämnas *Longman Language Activator* (1993), ett annorlunda inläralexikon där produktionsaspekten fokuseras än mer än i konventionella "learners' dictionaries" (jfr Ohlander 1995): "the *Activator* lays great emphasis on providing students with the appropriate collocations of words" (s. F10). Trots den relativa rikedom på kollokationell information i samtliga ovannämnda ordböcker – liksom i den nya svenska konstruktions- och frasordboken *Svenskt språkbruk* (SSB, 2003); jfr Hene (2003), Malmgren (2004) – är de ingalunda några renodlade kollokationslexikon. Trängseln med all annan information i dessa ordböcker är påfallande, liksom bristen på ett mer systematiskt sätt att redovisa kollokationer. Det är mot denna bakgrund som en specialiserad kollokationsordbok som *OCD* skall ses.

"A completely new type of dictionary"?

På Oxford University Press webbplats (<http://www.oup.com/elt/global>) introduceras *OCD* på följande sätt: "A completely new type of dictionary that will help students write and speak natural-sounding English." Medan rimligheten i den ingående relativsatsen knappast kan ifrågasättas – lexikonet bör tveklöst kunna hjälpa engelskstuderande att producera naturlig engelska – förefaller det mer diskutabelt att kalla *OCD* för en helt ny typ av ordbok. Det är obestridligt att det, t.ex. i jämförelse med idiomlexikon av olika omfång och ambitionsnivå, varit tunnsått med rena kollokationsordböcker. I inledningen till *A Dictionary of English Collocations* konstaterar Kjellmer (1994:xi) att "there are not many dictionaries of collocations, properly speaking." Bland tidigare lexikon med ett pedagogisk perspektiv, dock utan en konsekvent och systematisk inriktning mot kollokationer, nämner Kjellmer Albrecht Reums *A Dictionary of English Style* (1955), som sägs innehålla "much useful material"⁴; detsamma skulle för övrigt kunna sägas om Harold Palmers *A Grammar of English Words* (1938), där ordet *collocations* även ingår i undertiteln.

På senare tid, inte minst till följd av korpuslingvistiska landvinningar, har situationen förändrats. *The BBI Combinatory Dictionary of English* (BBI; Benson, Benson & Ilson 1986) kan betraktas som föregångaren bland pedagogiskt inriktade engelska kollokationslexikon.

⁴ En tidigare upplaga utgavs 1931.

Ordbokens övergripande pedagogiska syfte betonas i dess förord (s. vii), där även avsaknaden av en systematisk redovisning av kollokationer i tidigare handböcker framhålls:

Much of the material provided in this *Dictionary* has never before been published. This material is of vital importance to those learners of English who are native speakers of other languages. Heretofore, they have had no source that would consistently indicate, for example, which verbs are used with which nouns; they could not find in any existing dictionary such collocations as *call an alert*, *lay down a barrage*, *hatch a conspiracy*, *impose an embargo*, [...] This *Dictionary* provides such collocations.

Ett annat engelskt kollokationslexikon är *LTP Dictionary of Selected Collocations (LTP)*, utgivet 1997 av Jimmie Hill och Michael Lewis, med rötter hos polska lingvister (s. 3). Även denna ordbok presenteras som "a new kind of dictionary to help learners of English to use the words they know more effectively" (s. 6). Liksom i *BBI* fokuseras produktionsperspektivet: "If you want to speak and write naturally, it is the way words combine with other words which is important" (s. 6).

Såväl *BBI* som *LTP*, båda renodlade kollokationsordböcker med det uttalade syftet att vara till ordvalshjälp för engelskstuderande med annat modersmål än engelska, kan således betraktas som direkta föregångare till *OCD*.⁵ Visserligen skiljer de sig i väsentliga avseenden från *OCD* (se nedan), men att kalla det senare lexikonet "a completely new type of dictionary" måste betraktas som ännu en i en lång tradition av överdrifter i marknadsföringen av engelska inlärningslexikon (jfr Ohlander 1996:258). En annan sak är att *OCD* säkerligen är "a type of dictionary that may be totally new to many students" (s. x).

***OCD*: allmän presentation**

Liksom samtliga nyare upplagor av engelska inlärningsordböcker är *OCD* korpusbaserad; dess "main source" har varit British National Corpus (BNC) om 100 miljoner ord (s. viii; se vidare Lea & Runcie 2002).⁶ Just studiet av kollokationer har kanske mer än något annat

⁵ Här kan också nämnas *Collins COBUILD English Collocations on CD-ROM* (1995).

⁶ I varken *BBI* eller *LTP* ges någon uppgift om korpusbaserad. Enligt Lea & Runcie (2002:824) är dock *LTP* "ultimately based on the Brown Corpus of the 1960s, with only one million words", vilket kan ha medfört vissa problem vid urvalet av kollokationer.

underlättats och utvecklats genom den ökade tillgängligheten på allt större datoriserade korpusar de senaste decennierna. Samtidigt kan det vara värt att påpeka att större korpusar inte automatiskt leder till allt högre kvalitet vid kollokationsundersökningar; Allén et al. (1975) liksom Kjellmer (1994) bygger på med dagens mått blygsamma korpusar om vardera 1 miljon ord. Korpusstorlek är således inte i sig avgörande, åtminstone inte bortom en viss "kritisk massa" som, tillsammans med lexikografiskt omdöme, borgar för representativitet. Det är i detta sammanhang intressant att *OCD*, som komplement till en så stor korpus som BNC, för vissa ämnesområden också använt Internet som resurs (jfr Bergh et al. 1998). Brittisk engelska är utgångspunkten i *OCD*, till skillnad från *BBI*, men det finns också en amerikansk upplaga av ordboken.

I *OCD* ("Introduction") betonas konsekvent det produktiva perspektivet: "This dictionary is intended for productive use" (s. x). *OCD* kan således karakteriseras som en utpräglad produktionsordbok. Aktiv, produktiv behärskning av ett främmande språks kollokationer ("collocational competence", *OCD* s. 8) är utan tvivel ett kännetecken på en relativt avancerad språkförmåga, långt utöver vad man kan förvänta sig av nybörjare:

For example, in English you say *strong wind* but *heavy rain*. It would not be normal to say **heavy wind* or **strong rain*. And whilst all four of these words would be recognized by a learner at pre-intermediate or even elementary level, it takes a greater degree of competence with the language to combine them correctly in productive use. To a native speaker these combinations are highly predictable; to a learner they are anything but. (*OCD*, s. vii)

I det just citerade stycket ligger också, implicit, ett kontrastivt synsätt: kollokationer i ett språk kan skilja sig mer eller mindre oförutsägbart från motsvarande kollokationer i ett annat. Inläraren har i många fall ingen hjälp av sitt eget språk när det gäller att lära sig aktivt behärska ett främmande språks kollokationer. Orsaken till detta är förstas att det inte alltid är en rent semantisk fråga vilka ord som passar ihop, utan en fråga om idiosynkratiskt ordval bland synonymer och närsynonymer; receptivt är kollokationer i regel inte särskilt problematiska. Visserligen kan man tänka sig att det av mer eller mindre universella semantiska skäl är osannolikt med de kollokationer som gjordes välkända – eller ökända – i Chomskys berömda exempel från mitten av förra seklet: *Colourless green ideas sleep furiously*. Att det skulle krävas någon större undervisnings- eller inlärningsansträngning för att inse att t.ex. *sleep* och *furiously* är ett omaka ordpar är knappast troligt – däremot

kanske att adverb som *properly* och *soundly* (förutom *well*) är vanliga kollokatorer till *sleep*, vilket kan inhämtas i *OCD*. På samma sätt kan förmodligen en inlärare som behärskar kollokationen *raving madman* av egen intuitiv kraft inse att en kollokation som *raving salesman*, använd i en text ("Partly Dave") av John Lennon (1966:17), är något utöver det vanliga. Men samtidigt är det, som noteras av Lea & Runcie (2002:823), lätt att ta alltför mycket för givet: t.o.m. en skenbart självklar kollokation som *see a doctor* kan för en japansk engelskstuderande te sig oförutsägbar och därmed problematisk.

Den ofta uteblivna semantiska hjälpen gör det givetvis mycket svårare än annars att lära sig använda naturliga kollokationer i en utsträckning som närmar sig en infödd språkbrukare. En grundförutsättning är ett någorlunda stort ordförråd. Det är därför logiskt att *OCD* främst vänder sig till "students of English of upper-intermediate level and above" (s. xi), liksom *LTP* (s. 6); *BBI* anger inte explicit någon målgrupp. Det kan i detta sammanhang noteras att de flesta engelska inlärningslexikon numera riktar sig till just "advanced learners" (jfr Ohlander 2003:160), en kategori som tilldragit sig allt större uppmärksamhet under senare tid. Till denna relativt avancerade nivå hör bl.a. förmågan att kunna skriva någorlunda autentisk engelska, vilket förutsätter goda kunskaper om kollokationer. Det är därför logiskt – och enligt min mening lovvärt – att det i *OCD* tydligt markeras att lexikonet är avsett "most typically for help with writing" (s. x); "Primary attention was given to what might be called 'moderately formal language' – the language of essay and report writing, and formal letters" (s. viiif.). Skriftlig produktion framstår över huvud taget som ett område där det i t.ex. svenska elevers kunskaper i engelska mot slutet av grundskolan, vilka generellt står sig mycket väl vid en europeisk jämförelse, tycks finnas utrymme för förbättringar (jfr Bonnet 2004:155f.). Detta är något som även många nybörjarstudenter på universitetsnivå – som med bortåt tio års skolengelska bakom sig bör betraktas som relativt avancerade – blir medvetna om, ofta "the hard way". Här bör *OCD* kunna vara till god hjälp.

Till omfånget är *OCD* betydligt större än sina båda föregångare, nästan 900 tvåspaltiga sidor, att jämföra med knappt 290 sidor för såväl *BBI* som *LTP*; dessutom är sidstorleken större i *OCD*. Enligt baksidestexten rymmer dessa sidor "150,000 collocations of 9,000 nouns, verbs and adjectives".⁷ För *LTP* anges (pärmens baksida)

⁷ Av presentationen av den amerikanska upplagan av *OCD* framgår vissa skillnader gentemot den brittiska: "over 170,000 collocations for nearly 12,000 words" (se <http://www.us.oup.com>).

”50,000 collocations for 2,000 essential nouns” samt 5000 adverbiala kollokationer för ”over 1,200 verbs and adjectives” (för *BBI* saknas motsvarande uppgifter).⁸ *OCD* innehåller dessutom 25 ”usage notes” för vissa grupper av ord, t.ex. vanliga kollokationer i samband med ”Crimes” (som *plead guilty/not guilty to ...*) eller ”Performing arts” (som *do a show*); besläktade med dessa, men mer omfattande är tio ”special pages” som tar upp kollokationer inom olika ämnesområden, t.ex. ”Computers” (*access a website, download information etc.*) eller ”Sport” (*score a goal, save a match point etc.*).

Även om det kan sägas finnas en någorlunda bred enighet om vad kollokationsbegreppet i stort handlar om – ”the way words combine in a language to produce natural-sounding speech and writing” (*OCD*, s. vii) – finns det olika uppfattningar på flera centrala punkter, bl.a. om hur begreppet skall avgränsas (t.ex. gentemot idiom), vilka typer av kollokationer som det är mest fruktbart att räkna med och huruvida rent frekvensmässiga förhållanden ensamma skall tillåtas avgöra vad som bör betraktas som en kollokation (se t.ex. Kjellmer 1994:xivf., Malmgren 2003:124f.).⁹ Vilket slags kollokationsbegrepp är det då som ligger till grund för *OCD*? ”The approach taken to this question was pragmatic, rather than theoretical” (*OCD*, s. viii). Detta innebär bl.a. att man, till skillnad mot exempelvis *BBI*, undvikit att ge sig in på en diskussion om distinktionen mellan grammatiska och lexikala kollokationer (jfr Benson 1985), eller på en mer formell klassificering av olika kollokationstyper. Att *OCD* däremot redovisar såväl grammatiska som lexikala kollokationer i samband med sina uppslagsord – men utan att göra någon större affär av skillnaden – är givet: under substantivet *alert* ges såväl prepositionsfrasen *on the alert*, en grammatisk kollokation, som den lexikala kombinationen *sound the alert*.¹⁰ Jag sympatiserar i stort med *OCD*:s avskalade approach, vilken resulterat i lättlästa ordartiklar, där den för normalanvändaren praktiskt relevanta informationen inte skyms av en för lingvister aldrig så intressant klassifikatorisk överbyggnad. *OCD* liknar i detta avseende

⁸ Som jämförelse kan nämnas att *SSB* på sina drygt 1400 sidor omfattar ”ca 19 600 uppslagsord” (s. 17) och ”ca 85 000 konstruktioner och fraser” (pärmens baksida), således fler sidor och uppslagsord men färre kollokationer än i *OCD*; jfr Malmgren (2004b).

⁹ Jfr Lea & Runcie (2002:819): ”It is generally agreed that collocation concerns word combinations that are restricted in some way, but still transparent in meaning. But how restricted do they need to be? And how transparent?”

¹⁰ Däremot saknas, något förvånande, *call an alert*, till skillnad från *call off the alert*; jfr *BBI*, där både *call an alert* och *call off an alert* ges (under *alert*). *LTP* saknar *alert* som ”entry”.

LTP, medan *BBI* (s. xxf., xxxv) använder ett kodsysteem för att ange 19 olika ”patterns” för grammatiska verbkollokationer.

I sin syn på kollokationer kan *OCD* sägas befinna sig på ett slags ”middle ground”, i området mellan Otto Jespersens (1924:18f.) ”formulas” och ”free expressions”. De kollokationer som redovisas i *OCD* befinner sig på en skala, ”from the fairly weak (*see a film ...*), through the medium-strength (*see a doctor ...*) to the strongest and most restricted (*see reason ...*)” (s. viii). Däremot är, liksom i *BBI* (s. xv) och *LTP* (s. 7), vad som kan ses som helt fria – men kanske ändå frekventa – kombinationer inte inkluderade. Därför saknas exempelvis inte bara mer originella adjektiv+substantiv-sammanställningar som *second-hand idea* och *ridiculous wine*, utan också helt vanliga kombinationer som *nice book*, *good car* och *fascinating rhythm* – till skillnad mot exempelvis *fine/fascinating book*, *new car* och *valuable idea*. Av exemplen framgår att det inte är lätt att dra en skarp gräns mellan ”svaga” kollokationer och fria kombinationer, särskilt när det gäller mycket vanliga ord, t.ex. adjektiv som *good* och *nice*, eller gradadverb som *very* och *extremely*, där kombinationsmöjligheterna förefaller närmast obegränsade – men ofta inte är det.¹¹ Man kan tycka att *OCD* i sin generositet – *BBI* och *LTP* (s. 7) är betydligt mer restriktiva – ibland uppvisar en viss godtycklighet i sina kollokationsval. Å andra sidan torde det knappast vara möjligt att i sådana fall vara helt konsekvent. Förmodligen har rent frekvensmässiga faktorer fått avgöra att t.ex. relativt ”svaga”, triviala kombinationer som *new book* och *new car* ändå ges som typiska kollokationer, liksom *excellent book*, till skillnad mot *excellent car* (jfr Lea & Runcie 2002:821f.). Hursomhelst är detta knappast något som stör normalanvändaren av *OCD*.

En notoriskt besvärlig gränsdragning rör relationen mellan kollokationer och idiom. Här har *OCD* valt en relativt restriktiv linje, där total – till skillnad mot partiell – semantiskt ogenomskinlighet innebär att uttrycket inte tagits med i lexikonet. Följaktligen får användaren av ordboken leta förgäves efter paradexemplet bland engelska idiom, *kick the bucket* ’dö’, medan t.ex. *drive a hard bargain* ’vägra att ge efter (i en förhandling)’, med ett visst mått av semantisk förutsägbarhet, redovisas.¹²

¹¹ Jämför typiska kollokationer som *really/truly/utterly terrible* och *great importance* (i *OCD*) med klart onaturliga sammanställningar som *very/extremely terrible* och *big importance*.

¹² I *BBI* ges både *drive a hard bargain* och *kick the bucket*, trots att principen om viss semantisk genomskinlighet betonas också i detta lexikon (s. xxxv).

En kategori uttryck med nära koppling till idiom, såväl i engelskan som i svenskan, är partikelverb, ”phrasal verbs”, ett välkänt problemområde för inlärare. Att verbkombinationer med preposition eller verbpartikel (adverb), som *look at* och *turn down*, med olika grad av idiomaticitet, utgör mycket vanliga kollokationer kan det knappast råda något tvivel om. I engelska inlärningslexikon har de sedan länge, alltsedan Hornbys tid (jfr Cowie 2004:44f.), givits stort och berättigat utrymme. Deras behandling i *OCD* framstår däremot som oklar. Visserligen finns här och var, som en specialavdelning under vissa verb, underrubriken ”phrasal verbs”. Under denna rubrik ges, som ett slags separata uppslagsord under huvuduppslagsordet *point*, både *point out* och *point to* samt deras kollokationer (*point out correctly*, *point clearly to* etc.). Men en mängd mycket vanliga ”phrasal verbs”, t.ex. kombinationer med *put* eller *run*, saknas helt i *OCD*. Under *take* ges, som enda partikelverb *take to* (*They won't take kindly to being ordered about*). Man undrar vart alla andra tagit vägen.

Intrycket av ofullständighet och godtycklighet, för att inte säga förvirring, stärks av att en hel del partikelverb redovisas på ett helt annat sätt, dvs, inte som enheter under rubriken ”phrasal verbs” utan som just kollokationella förbindelser mellan verb och adverb/preposition, direkt under huvudordet. Men inte heller denna typ av redovisning är konsekvent utan verkar närmast slumpmässigt hopkommen. Några exempel får visa detta. Således tar lexikonet (under verbet *look*) upp *look at* och *look towards*, men inte t.ex. *look for*, *look into*, *look through*, *look up* eller *look forward to*. Däremot ges under verbet *push* en hel rad partikelverb (*push across/against/at/into* etc.), medan man får leta förgäves efter t.ex. verbkombinationer som *turn down/into/off/on* etc. – märkligt nog finns *turn* som verb inte ens med som uppslagsord i *OCD*. I och för sig är måhända en fullständig redovisning av partikelverb i ett kollokationslexikon inte någon självklarhet (*BBI* har dock en helt annan täckning av sådana kollokationer än *OCD*). Men den sporadiska och inkonsekventa behandlingen av dessa verb tyder på en brist på en genomtänkt strategi för denna typ av kollokationer och gör ett egendomligt intryck, särskilt som den förbigås med tystnad i ordbokens i övrigt läsvärda ”Introduction”. Här kan man hoppas på bättring i en ny upplaga; Hornby skulle knappast varit nöjd ...

Uppslagsord, artiklarnas struktur

Som redan nämnts redovisar *OCD* kollokationer för 9000 uppslagsord. Liksom i *BBI* och *LTP* representerar uppslagsorden enbart de lexikala

ordklasserna substantiv, adjektiv och verb; *SSB* har även adverb. Urvalet av uppslagsord förefaller inte enbart ha styrts av ordens frekvens i engelskan. Det är inte fråga om något slags "core vocabulary", även om uppslagsorden inkluderar "most of the commonest words in the language that upper-intermediate students will already know, plus some words that they will start to encounter as they move to a more advanced level of English" (s. ixf.). Så återfinns som uppslagsord även relativt lågfrekventa ord som substantiven *bequest* och *havoc* (även i *BBI*, ej i *LTP*), det fackbetonade verbet *depreciate* (även i *BBI*), och adjektivet *gregarious* (i varken *BBI* eller *LTP*). Mitt huvudintryck av uppslagsorden i *OCD* är att de utgör en välbalanserad samling ord, på rätt nivå som utgångspunkt för mängder av användbara kollokationer. Naturligtvis händer det att man inte finner ett ord man söker (jfr ovan: *turn*), men min erfarenhet är att det inte inträffar särskilt ofta.

Graden av semantisk specificitet hos uppslagsorden kan exemplifieras inom det musikaliska området, där bl.a. *jazz*, *blues*, *pop* och *rock* finns med som uppslagsord – däremot inte mer specifika genrebeteckningar som *punk*, *metal*, *hip hop* eller *rap*. På liknande sätt är *linguistics* inkluderat bland uppslagsorden (med bl.a. kollokationen *Saussurean linguistics*, dock ej *Chomskyan linguistics*), medan t.ex. – föga chockerande – *lexicology* och *lexicography* saknas. Valet av uppslagsord inom ett semantiskt fält förefaller fungera som en för kollokationer praktisk och fruktbar mellannivå. Att *OCD* är en ordbok från och för vår egen tid märks på förekomsten av uppslagsord som *hype*, *Internet* och *website* – men inte verbet *download*, som i stället återfinns som kollokator under uppslagsordet *program*. Även ett mer tidlöst informellt ord som *booze* finns med bland uppslagsorden, däremot inte några av de "four-letter words" som numera utgör ett givet inslag i engelska inlärningslexikon; de är ju heller inte särskilt vanliga i "moderately formal language" (jfr ovan).

Eftersom uppslagsorden i *OCD* – med rätt eller orätt i det individuella fallet – förutsätts vara bekanta för användaren ges normalt inga definitioner av deras betydelser, inte ens för uppenbart svåra ord som *havoc* och *gregarious*. Den bärande tanken bakom ett produktivt kollokationslexikon som *OCD* är ju att man, åtminstone receptivt, känner till ordets allmänna betydelse men kanske inte är säker på dess användning tillsammans med andra ord. Å andra sidan ges en – och endast en – ordklassangivelse (dvs. "noun", "verb" eller "adjective") för varje uppslagsord. Detta gäller såväl ord som normalt bara tillhör en enda ordklass, t.ex. substantivet *strength* eller verbet *strengthen*, som ord med dubbel ordklassstillhörighet, ett mycket vanligt fenomen i engel-

skan. I *OCD* representeras sådana ord följaktligen av två separata uppslagsord; t.ex. *stress*, *stretch*, *stride*, *strike*, *strip*, *stroke*, *stroll*, *structure* och *struggle* återfinns samtliga både som substantiv och som verb i *OCD*. Skälet till denna konsekventa markering av huvudordens ordklassstillhörighet – som också gäller för *BBI* – är naturligtvis att, på ett grammatiskt plan, olika ordklasser kollokerar med olika slags ord: *stress* som substantiv kollokerar med adjektiv (*acute*, *severe*, etc.) och verb (*cause*, *reduce* etc.), medan *stress* som verb uppträder tillsammans med adverb (*strongly*, *repeatedly* etc.). Att pressa in all denna information under ett enda ”osorterat” huvudord skulle inte befrämja vare sig användarvänlighet eller den allmänna insikten att olika ordklasser söker olika grammatiskt sällskap.

Även om inga definitioner ges för uppslagsorden förekommer i många fall, inom ett och samma uppslagsord, semantiska markörer för väsentliga betydelseskilnader av såväl homonymi- som polysemikaraktär. Substantivet *bank* utgör således ett enda uppslagsord, men uppdelat på fyra betydelser, där de två första – ’for money’ resp. ’by a river/canal’ – känns igen som ett klassiskt engelskt exempel på homonymi. Den radikala betydelseskilnaden leder givetvis till helt olika kollokationell potential (*commercial/investment bank* – *opposite/river bank* etc.). Detta nödvändiggör att, såsom i *OCD*, varje betydelse behandlas för sig, däremot inte någon formell markering av den lexicografiskt svårhanterade skillnaden mellan homonymi och polysemi. Substantivet *stress* är som uppslagsord uppdelat i fyra betydelser, mellan vilka de semantiska relationerna närmast har karaktär av polysemi: 1 ’state of tension’, 2 ’emphasis that shows importance’, 3 ’emphasis on a word, syllable, etc.’, 4 ’physical force’. Även i detta fall, trots de någorlunda närliggande betydelserna, medför betydelseskilnaderna klara skillnader beträffande kollokationer; jfr t.ex. *cause emotional stress* (1), *lay particular stress on* (2), *carry main stress* (3), *exert enormous stress on* (4). Detsamma gäller för än mer närbesläktade betydelser, som vid substantivet *chicken*, med betydelserna 1 ’bird’, 2 ’meat’: jfr kollokatorer som å ena sidan *free-range*, *kill* och *farmer* (*chicken farmer*) och, å den andra, *frozen*, *grill* och *curry* (*chicken curry*). Poängen är inte att *OCD* har semantiska ambitioner som i konsekvens och finmaskighet vida överträffar t.ex. *BBI* och *LTP*, utan att dessa betydelseskilnader är kollokationellt laddade och därmed funktionellt motiverade i en kollokationsordbok. Utan dem skulle mycket av den för normalanvändaren väsentliga precisionen vid mer komplexa uppslagsord gå förlorad. För en lingvistiskt bevandrad användare kan det också vara fascinerande att på ett så konkret och

lättillgängligt sätt som i *OCD* kunna se att betydelskillnader inom "samma" ord får klara återverkningar på kollokationsområdet.

En intressant aspekt av kollokationer i ett produktivt perspektiv rör spänningen mellan ett rent grammatiskt och ett mer psykologiskt, kognitivt perspektiv, i synnerhet beträffande vad som skall betraktas som huvudord. I en fras som *play football* betraktas verbet *play* vanligtvis som det grammatiska huvudordet i relation till substantivet/objektet *football*, varav termen "verbfras". I en fras som *stale beer* fungerar i stället substantivet *beer* som huvudord i förhållande till adjektivet/attributet *stale*; det är fråga om en "nominalfras". I *OCD* finns samtliga fyra just exemplifierade ord med som egna uppslagsord, men de två kollokationerna redovisas i båda fallen endast under det aktuella substantivet, dvs. *play football* under *football* och *stale beer* under *beer*. I det ena fallet (*stale beer*) sammanfaller följaktligen frasens grammatiska huvudord med uppslagsordet för kollokationen; i det andra (*play football*) föreligger en diskrepans mellan kollokationsfrasens grammatiska huvudord (*play*) och det i *OCD* aktuella uppslagsordet *football*. Orsaken till valet av uppslagsord för dessa båda kollokationer, liksom alla andra av samma slag, är att söka i det produktiva perspektivet i *OCD*: "When framing their ideas, people generally start from a noun" (s. ix), t.ex. *football* eller *beer* (snarare än *play* eller *stale*), vilket bl.a. leder till "the exclusion of noun collocates from verb and adjective entries" (s. ix). Följden blir att det grammatiska och det kollokationella huvudordet inte alltid är identiska. Man vill t.ex. säga något om fotboll respektive öl och funderar på vilka ord (verb, adjektiv etc.) som passar ihop med dessa substantiv. Detta är således den generella sökriktningen för både verbfraser och nominalfraser i *OCD*, liksom i *BBI* och *LTP*. Motsvarande gäller för verb+adverbkombinationer som *drink heavily* (under huvudordet *drink*), liksom för adjektivfraser som *radically different* (under *different*).¹³ Sökriktningen påverkar såväl valet av uppslagsord för en kollokation som strukturen hos den information som ges under uppslagsordet. Exempelvis förekommer vissa verb och adjektiv enbart som kollokatorer under substantiviska uppslagsord, inte som egna uppslagsord. Detta gäller inte bara ett lågfrekvent och kollokationellt begränsat verb som *wreak* (t.ex. under *havoc*), utan också relativt vanliga verb som *refute* och *counter* (t.ex. under *argument*) och adjektiv som *constructive* och *outlandish* (t.ex. under *idea*). Ett drastiskt exempel på skillnaden i detta avseende mellan *OCD* och mer konventionella engelska inlärningslexikon är att verben *do* och *make* inte förekommer som egna uppslagsord i *OCD* utan

¹³ Härvidlag skiljer sig *SSB*; se Malmgren (2004b).

är ”utspridda” som kollokatorer på en mängd andra uppslagsord, t.ex. *harm* och *interview* för *do*, *progress* och *suggestion* för *make*.

Kollokationerna i varje ”entry” är primärt arrangerade efter kollokatorernas ordklassstillhörighet. De flesta kollokationstyperna finns vid substantiviska uppslagsord: adjektiv + substantiv (*busy road*), verb + substantiv (oftast som objekt: *widen the road*), substantiv (som subjekt) + verb (*the road turns*), substantiv (=uppslagsord) + substantiv (*road map*), preposition + substantiv (*across the road*), substantiv + preposition (*the road to*). Vissa substantiviska uppslagsord inkluderar också kategorin ”quantifier + noun”, dvs. mängduttryck som *cup* och *pot* under *tea* (t.ex. *cup of tea*); denna kollokationskategori saknas – men borde ha funnits med? – vid *road* (t.ex. *stretch of road*). Dessutom används vid många uppslagsord, inte bara substantiv, en nödvändig ”slasktratt” under beteckningen ”phrases” för ett flertal grammatiskt disparata kollokationstyper. Under *road* finner vi under ”phrases” uttryck som *the next/second, etc.*, *road on the left/right* och – här kommer det (jfr ovan) – kvantitetsuttrycket *a stretch of road*; under substantivet *rock* finner vi den samordnade frasen *rock and roll*, medan uppslagsordet *rhythm* under ”phrases” ger *a sense of rhythm*, däremot inte – av frekvensskäl? – samordningen *rhythm and blues*. Som torde ha framgått är den grammatiska spännvidden stor under *phrases*, från t.ex. relativt okomplicerade nominalfraser som *a nice cup of tea* (under *cup*) och *whisky on the rocks* (under *whisky*) via samordningar som *a gin and tonic* (under *gin*) till hela meningar som *the end justifies the means* (under *end*).

Det kan noteras att *OCD* följer en gammal men tvivelaktig engelsk tradition när det gäller sammansättningar som *tarmac road*, *computer program* och *media hype*. När de redovisas under den andra sammansättningsleden – med *road*, *computer* och *hype* som uppslagsord – blir dessa och en mängd analoga fall insorterade under kollokationstypen adjektiv (”Adj”) + substantiv, dvs. i samma kategori som t.ex. *narrow road* och *fatal accident*. Beteckningen ”adjective” för klart nominala element av den exemplifierade typen är stötande för varje vän av grammatisk ordning, men i linje med en tidigare engelsk traditions terminologiska nonchalans beträffande skillnaden mellan ordklasser och satsdelar (eng. ”verb” ofta = predikat/predikatsverb, ”adjective” ofta = attribut, ”adverb” ofta = adverbial).¹⁴ I själva verket är situationen egentligen ännu mer förvirrande och internt inkonsekvent,

¹⁴ Lea & Runcie (2002:828) medger utan omsvep att detta kan ses som en ”somewhat cavalier approach to grammar”: ”we have quite cheerfully put into the ‘adj.’ slot items which are actually pre-modifying nouns”.

eftersom denna typ av sammansättningar i många fall återfinns under båda de tänkbara uppslagsorden (i sig användarvänligt). För t.ex. *computer program* innebär det att kombinationen betraktas som substantiv + substantiv under uppslagsordet *computer* (substantiv), medan samma uttryck under uppslagsordet *program* i stället får beteckningen adjektiv + substantiv.

Olika ord har olika kollokationsmönster. Ett substantiv som *road* får i *OCD* ett nästan maximalt antal redovisade kollokationstyper, medan exempelvis *feminist* har enbart adjektiv som kollokatorer (*active, committed* etc.). För verb som uppslagsord finns som mest, bortsett från "phrases", tre typer: verb + adverb (*argue forcefully*), verb + verb (=uppslagsord) (*wish to argue*), verb + preposition (*argue against*). Bland verb + verb-kollokationer redovisas också – inte helt självklart (jfr Lea & Runcie 2002:828) – predikativa adjektiv föregångna av *be*, som i *be keen/quick/right to point out* (under *point*). Även för adjektiv som uppslagsord redovisas maximalt tre olika kollokationstyper (förutom "phrases"): verb + adjektiv (*seem worthy*), adverb + adjektiv (*hardly worthy*), adjektiv + preposition (*worthy of*).

Den primära, huvudsakligen ordklassbaserade redovisningen av kollokationer i *OCD*, med ett minimum av grammatisk terminologi jämfört med vanliga inlärningslexikon, är konsekvent genomförd och fungerar väl. Det är mestadels lätt att hitta vad man är ute efter. Ibland kan man dock tveka om vilket uppslagsord som gäller, t.ex. vid vissa uttryck med preposition. Således återfinns *at the end of the day* endast under *day*, medan exempelvis *the end of an era* ges under såväl *end* som *era*, liksom *the heart of the matter* under både *heart* och *matter*. Detsamma gäller en samordnad verbkollokation som *wait and see* (under både *wait* och *see*) och sammansättningar som *storm cloud* och *computer program* (jfr ovan), förutsatt att båda leden existerar som egna uppslagsord.

Ett viktigt bidrag till lexikonets funktionalitet utgörs av den informella grovindelingen av kollokatorer i semantiska grupper inom samma ordklassbaserade kollokationstyp, där orden i varje grupp, avgränsade med ett vertikalt streck från andra grupper, rör samma semantiska "dimension", ofta – men inte alltid – av synonymkaraktär. Vid uppslagsordet *imagination* ges bl.a. följande grupper av adjektiviska kollokatorer: *great* | *active, creative, fertile, vivid* | *fevered, overactive, overheated* | *collective, popular, public*. Samma uppslagsord tar även upp bl.a. följande verbgrupper: *have* | *show* | *lack* | *require, take* | *capture, captivate, catch* etc. Vid verbet *elect* finns bl.a. följande grupperade adverbkollokatorer: *annually* | *locally, nationally* | *demo-*

cratically, freely, popularly | *unanimously* | *directly, indirectly*. Vid adjektivet *indestructible* ges följande adverbgrupper: *completely* | *almost, virtually* | *seemingly*. Denna intuitivt, snarare än formellt, grundade semantiska grovsortering gör *OCD* mycket mer informativ och lättanvänd än om orden enbart skulle varit alfabetiskt ordnade, som i *LTP*, eller efter frekvens.¹⁵

I detta sammanhang kan också nämnas en mer övergripande typ av semantisk klassificering, nämligen beteckningen ”figurative”, ordbokens vanligaste ”usage label” (s. x; andra markörer rör stilnivå, t.ex. ”informal”, eller register, som ”computing”). Kollokationen *end in tears* (under *end* som verb) betecknas således som figurativ, liksom *the end of the road* (under både *road* och *end*). Däremot saknas den särskilt i talspråket mycket vanliga figurativa användningen av *at the end of the day* (under *day*), liksom kollokationen (*be*) *at the end of your tether*; båda återfinns i såväl *Longman Dictionary of Contemporary English* (2003) som *Macmillan English Dictionary* (2002).

Något som ytterligare underlättar att finna adekvata kollokationer i *OCD* är dess många och i regel välvalda exempel. Enligt baksidestexten ger lexikonet ”over 50,000 examples of collocations in context”, dvs. i genomsnitt ett exempel för var tredje redovisad kollokation (jfr Malmgren 2004b). Alla kollokationer är givetvis inte lika nödvändiga att exemplifiera. Många är självförklarande och därför oproblematiske, t.ex. *shout loudly* eller *brilliant idea*. Mindre självklar är kollokationen *big idea*, som genom följande exempel ges en skarp kontur: *The latest big idea is to make women more interested in sport*. En kollokation som *settle + stomach* är inte heller helt genomskinlig men förklaras genom de kontextuella ledtrådarna (”världskunskap”) i följande exempel: *He had a hangover, so he ordered a sandwich to settle his stomach*. Särskilt vid figurativt bruk av kollokationer får exemplen en extra klargörande funktion. Vid *the end of the road* ges följande exempel (under *road*): *The latest row could mean the end of the road for the band*. Graden av nödvändighet för de givna exemplen varierar dock. Mindre umbärligt ter sig följande exempel på den bokstavliga, oproblematiske betydelsen av *the middle of the road*: *A dog was sitting in the middle of the road, so we stopped*. Den figurativa användningen av *fuel the fire* (under *fire*) illustreras däremot väl i *Frustrated ambitions can fuel the fire of anger and resentment*. För den som inte redan behärskar uttrycket, eller saknar en direkt motsvarighet i sitt eget språk, är kanske inte heller en sammansättning som *storm*

¹⁵ Även *BBI* grupperar i viss utsträckning kollokatorer semantiskt, medelst semikolon, men inte lika systematiskt som *OCD*.

cloud helt självförklarande i sin figurativa betydelse, tydliggjord i följande exempel (under *storm*): *In 1939 the storm clouds gathered over Europe*. Liksom många andra exempel fungerar även detta, i kraft av sin kontext, som ett slags bruksanvisning i miniformat till den aktuella metaforen.

Avslutning

I sin "Introduction" till *A Grammar of English Words* talar Harold Palmer (1938:iii) om "1000 words that prevent the foreign student in the early stages from using English correctly and effectively." Dessa ord, fortsätter han (s. iv), "are 'difficult' for various reasons – reasons that are not apparent to those to whom English is the mother-tongue"; ett av dessa skäl är att "each of these words may enter into a large number of *collocations* and *phrases*". Under uppslagsordet *harm* i Palmers bok finner vi följande kombinationer med verb som kollokatorer: *do harm, mean harm, come to harm*, samt frasen *there is [was, will be, etc.] no harm in ...*; även *out of harm's way* finns med.

Det mesta av grundtankarna i Palmers "ordgrammatik" känner vi igen i *Oxford Collocations Dictionary*, trots de nästan 65 år som skiljer dem åt i tid, framför allt den språkpedagogiska, kontrastivt grundade insikten att kollokationer utgör ett speciellt problemområde vid förvärv och produktivt bruk av ett främmande språk. Samtidigt är skillnaderna naturligtvis uppenbara – mycket har hänt på kollokationernas område, lingvistiskt och pedagogiskt, sedan 1930-talet, även om arvet från den tiden är tydligt (jfr Cowie 2004). Till skillnad från Palmers bok på 300 sidor är *OCD* ett renodlat kollokationslexikon på ca 900 sidor. Där Palmer talar om "the foreign student in the early stages" riktar sig *OCD* till betydligt mer avancerade inlärare. Antalet uppslagsord i *OCD* är 9000, enbart lexikala ordklasser, att jämföra med Palmers 1000 uppslagsord utan ordklassbegränsningar. Under uppslagsordet *harm* finner vi, liksom hos Palmer, *do/mean/come to harm*, men också ett flertal andra verb- och adjektivkollokatorer, som *cause, inflict, wish, suffer, prevent; serious, untold, lasting, permanent, emotional, mental*. Frasen *out of harm's way* är inkluderad även i *OCD*, däremot inte, något förvånande, *there is no harm in ...*

Som framgått finns det på detaljnivå ett och annat som tål att diskuteras i *OCD*. Ofrånkomligen finns också en och annan lucka, där en väntad, vanlig kollokation saknas. Till de redan nämnda kan läggas exempelvis följande: *You bet!* (*bet* som verb förekommer inte som uppslagsord), *The party is over* (däremot ges *The party is in full swing*),

the light at the end of the tunnel (inkluderat i *Macmillan English Dictionary*) samt *What a mess!* och *Who cares?* (uteslutna på principiella grunder: inga kollokationer inledda med interrogativa pronomen?).

Men i ett helhetsperspektiv är detta småsaker, ”nitpicking”. Mina egna erfarenheter som användare av *OCD* under en längre tid är utomordentligt goda. Huvudintrycket är ett mycket användbart och användarvänligt lexikon. I en tydlig layout och medelst ett minimum av grammatisk terminologi, ett produktivt val av uppslagsord och exempel samt välstrukturerade artiklar ger *OCD* en mängd upplysningar om dagens engelska kollokationsbruk, av odiskutabel nytta inte bara för relativt avancerade ”learners”, ordbokens egentliga målgrupp, utan också för infödda språkbrukare, liksom lingvister. För den ordglade finns mycket inspiration, och nöje, att hämta i detta lexikon. Sammanfattningsvis, bortsett från vissa smärre brister, utgör *OCD* en god illustration till en av sina 150 000 kollokationer: ”an impressive achievement”.

I sitt förord till ordboken säger Moira Runcie: ”[I]t has taken us many years to produce the dictionary that we feel best meets the needs of students and teachers.” Som recensent och användare kan jag bara tillägga – med ytterligare en kollokation från *OCD*: ”It was well worth the wait.”

Litteratur

- Allén, Sture et al. 1975: *Nusvensk frekvensordbok*. Del 3: Ordförbindelser. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- Benson, Morton 1985: Collocations and idioms. I: Ilson, Robert (ed.), *Dictionaries, Lexicography and Language Learning*. Oxford: Pergamon Press. 61–68.
- Bergh, Gunnar, Aimo Seppänen & Joe Trotta 1998: Language corpora and the Internet: a joint linguistic resource. I: Renouf, Antoinette (ed.), *Explorations in Corpus Linguistics*. Amsterdam: Rodopi, 41–54.
- BBI* = Benson, Morton, Evelyn Benson & Robert Ilson 1986: *The BBI Combinatory Dictionary of English*. (Reprinted with additions and corrections 1993). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Bonnet, Gérard (ed.) 2004: *The Assessment of Pupils' Skills in English in Eight European Countries 2002*. European network of policy makers for the evaluation of education systems.

- Carter, Ronald 1987: *Vocabulary. Applied Linguistic Perspectives*. London: Unwin Hyman.
- Collins COBUILD English Collocations on CD-ROM* 1995. Glasgow: HarperCollins
- Cowie, Anthony P. 2004: Phraseology – the Hornby legacy. I: Williams, Geoffrey & Sandra Vessier (eds), *Proceedings of the Eleventh EURALEX International Congress, EURALEX 2004*, Vol I. Lorient, 37–52.
- Hene, Birgitta 2003: Konstruktioner, fraser och idiom. Recension av *svenskt språkbruk*. I: *Språkvård* 4/2003, 33–38.
- Jespersen, Otto 1924: *The Philosophy of Grammar*. London: George Allen & Unwin.
- Kjellmer, Göran 1994: *A Dictionary of English Collocations*. Oxford: Oxford University Press.
- Lea, Diana & Moira Runcie 2002: Blunt instruments and fine distinctions: a collocations dictionary for students of English. I: Braasch, Anna & Claus Povlsen (eds), *Proceedings of the Tenth EURALEX International Congress, EURALEX 2002*, Vol II, Copenhagen, 819–829.
- Lennon, John 1966: *The Penguin John Lennon*. Harmondsworth: Penguin.
- Longman Dictionary of Contemporary English (LDOCE)* 1978 (First ed.); 1987 (Second ed.); 1995 (Third ed.); 2003 (Fourth ed.). Harlow, Essex: Longman.
- Longman Language Activator* 1993. Harlow, Essex: Longman.
- LTP* = Hill, Jimmie & Michael Lewis (eds) 1997: *LTP Dictionary of Selected Collocations*. Hove: Language Teaching Publications.
- Macmillan English Dictionary for Advanced Learners (MED)* 2002. London: Macmillan.
- Malmgren, Sven-Göran 2004a: *Begå eller ta självmord? Om svenska kollokationer och deras förändringsbenägenhet*. I: *Språk och stil* 13, 123–168.
- Malmgren, Sven-Göran 2004b: En ny svensk konstruktionsordbok. Recension av *Svenskt språkbruk*. I: *LexicoNordica* 11, 271–292.
- McArthur, Tom (ed.) 1992: *The Oxford Companion to the English Language*. Oxford: Oxford University Press.
- Nation, I.S.P. 1990: *Teaching and Learning Vocabulary*. Boston: Heinle & Heinle.
- The New Oxford Dictionary of English* 1998. Oxford: Oxford University Press.
- OED = Oxford English Dictionary* (Second ed.) 1989. Oxford: Oxford University Press.

- The New Oxford Dictionary of English* 1998. Oxford: Oxford University Press.
- Ohlander, Sölve 1995: Le mot juste? Några tankar kring "världens första produktionslexikon". *LexicoNordica* 2, 237–259.
- Ohlander, Sölve 1996: "The Big Four". "Learners' dictionaries" inför 2000-talet. *LexicoNordica* 3, 257–278.
- Ohlander, Sölve 2003: *MED* – värd sitt pris. I: *LexicoNordica* 10, 159–175.
- Palmer, Harold E. 1938: *A Grammar of English Words*. London: Longmans, Green and Co.
- Reum, Albrecht 1955: *A Dictionary of English Style*. Zweite Auflage. Leverkusen: Gottschalske Verlagsbuchhandlung.
- Svenskt språkbruk. Ordbok över konstruktioner och fraser* 2003. Utarbetad av Svenska språknämnden. Stockholm: Norstedts Ordbok.